

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput VIII. De abdicatione proprietatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Basilii in
Breuior. 4
85. Bened.
6. 33. sua
regul.
Et reg.
monacho.
6. 2. & 3.
D. Franci.
6. 6. reg.
Augusti.
3. statu.
Caribus. 2
p. c. 19.
De distri-
butione in-
firmis fa-
cienda.
Reg. Fran-
cis. c. 9.
& 6 in fi.
Augusti.
6. 4. &
17. De in-
firmorum
necessitate
subleuan-
da.
Angu. re-
gula c. 9.
& cap. 18
Reg. Mo-
nacha-
rum c. 49
De infir-
mis Bene-
dic. c. 36.
& c. 37.
De Seni-
bus. & in-
firmis.
Et regula
Societa.
Iesu 3. p.
constituit.
c. 1. nu. 17.
Regula
Monacho-
rum prope
finem.
De distri-
butione
per fra-
trem fa-
cienda. c.
16.
Item agit
Basilii in
breuiori-
bus. reg.
87. & 91.
Benedict.
6. 31. &
33.
Regu.
Mon-
achorum.
6. 2. & 3.
De modo
servando
in distri-
butione.

CAPUT VIII.

De abdicatione proprietatis.

TEXTVS.

Nullus Fratrum sibi aliquid proprium esse dicat: sed sint vobis omnia communia, & di-
stribuatur unicuique per manum Prioris, vel per Fratrem ab eodem ad idem
officium deputatum, prout cuique opus fuerit, inspectis etatibus, & necessitatibus singulo-
rum.
Asinos autem sive Mulos prout vestra ex postulareris necessitas, vobis habere liceat, &
aliquot animalium, sive volatilium ad nutrimentum.

GLOSSA VIII.

EX hoc Capite nonnulla deducuntur conclu-
siones. Prima, nullum Regularem ex rebus
Monasterij aliquid sibi proprium nec habere, nec
verbo appellare posse. Secunda, omnia Mon-
asterij bona esse omnibus communia. Tertia, ut hæc
ita intelligantur communia, ut non sit uniuscuius-
que, ea sibi propria auctoritate vendicare: sed om-
nibus omnia per manum Prioris, vel per alium
Fratrem ab eo designatum distribuuntur. Quarta
docet, hanc distributionem faciendam esse inspe-
ctis singulorum etatibus, & necessitatibus, ita, ut
Regula & mensura distributionis sit maior vel
minor necessitas. Quinta, licitum nobis esse asi-
nos, sive mulos in communi possidere, & insuper
aliquot animalium, sive volatilium ad nostrum
nutrimentum.

Ex qua sexta & ultima elicitur conclusio:
præter asinos, & mulos, aut prædicta animalia ad
nutrimentum, non licere nobis in communi red-
ditus, aut possessiones, aut aliquid aliud immobile
possidere.

Hæc sunt, quæ Regula hæc brevi sermone
complectitur. Quæ omnia ad votum paupertatis
spectant: & sic à nobis alibi discutienda, hæc tam-
en breviter attingenda erunt: & potissimum ea,
sine quibus littera huius Capituli nequit commodè
intelligi.

Circa hoc Cap. præmittendum est illud ab
Innoc. IV. in aliquibus fuisse correctum & decla-
ratum. Nam olim in Regula B. Alberti sic erat
scriptum: Nullus fratrum sibi dicat aliquid esse pro-
prium: sed sint vobis omnia communia, & ex his,
quæ vobis Dominus dederit, distribuatur unicuique per
manum Prioris, id est, per hominem ab eo ad idem offi-
cium deputatum, prout unicuique opus fuerit, inspectis
etatibus & necessitatibus singulorum: ita tamen, ut si-
cut præmissum est, in deputatis c. illis singulis maneat,
& ex his, quæ sibi distributa fuerint, singulariter vi-
vant. Hæc Albertus in hoc Capite.

Innocentius igitur hic in primis correxit Re-
gulam in illis ultimis verbis: Ita tamen, ut sicut præ-
missum est in deputatis c. illis. &c. Nam, Innocentius
non singulariter eos in omnibus vivere permisit,
sed ad commune refectorium convenire præcepit.
Quare ablata sunt in ejus mitigatione hæc
ultima verba, & loco illorum alia posita sunt in
hoc Cap. (quæ prima facie fortè alicui minus apta,
aut frivola videbuntur,) nempe, Asinos autem sive
mulos vobis habere liceat. &c. Cujus licentia aut per-

missionis Albertum non meminit. Quorum ergo
(dicit quis) Innoc. prædicta verba in hoc Cap. præ-
fixit: aut quæ magna facultas vel permissio est hæc, Regula
Asinos sive mulos, & aliquot animalium sive vo-
latilium possidendi?

Illud tamen certum est, Innocentium non ab-
re, neque sine consilio illa verba, Asinos autem sive
mulos &c. addidisse. Per illa enim amplius hoc
Regulæ caput declarare intendit: nam (ut ex præ-
fatione ejusdem Innocentij constat) Ordinis Pro-
fessores ab eo inter alia postularunt, ut quædam
dubia, quæ in Regula ab Alberto tradita continen-
bantur, declarare ac corrigere dignaretur. Nam
inter fratres, (ut in speculo Ordinis dicitur,) circa
hoc cap. prout in Alberti Regula jacebat, magna
dubitatio exorta fuit, an per illa verba, Nullus fra-
trum sibi dicat aliquid esse proprium, sed sint vobis om-
nia communia, & ex his quæ vobis Dominus dederit
&c. tenerentur non solum ad paupertatem in par-
ticulari, sed etiam in communi servandam. Quæ
certè dubitatio ante Innocentium IV. tempore Gre-
gorij IX. pullulavit.

Cujus causa Fratres Gregorium IX. pro ejus
solutione adisse fertur: qui postquam Regulam ab
Alberto traditam anno Domini 1230. Pontifica-
tus verò sui anno 3. confirmavit, sic circa pauper-
tatis articulum servandum decrevit. Ex offi. 11. no. Bulla
sibi debita circumspectione tenemus sollicitam exhibere Gregorij
cautelam, ne ij, qui lotis pedibus ascenderunt orare cum IX. circa
Domino, iterum eos coinquant, à contemplationis speculum
cula descendendo: & ne resumendo terrenas facultates pauper-
abjectas, quasi quadam indumenta corporis habeant, tati-
unde reneantur, incassum cum spiritalibus nequitis
pugnaturi. Hinc est, quòd cum lotis pedibus montem
Domini ascenderitis, vacantes contemplationibus cele-
stium, & assumpseritis contra malignos spiritus iustitia-
men, terrenis omnibus abdicatis: nos profectui vestro
aspirantes, auctoritate presentium districtius prohibe-
mus, ne in proprietatem de cetero eremi vestra loca, vel
possessiones, sive domos, aut redditus alios recipiatu nullo
modo, vel presumatis habere, præter asinos, mulos aut
aliquot animalium, sive volatilium ad nutri-
mentum. Hanc Gregorij declarationem eisdem
verbis fecit Innocentius Quartus anno secundo
sui Pontificatus, antequam Regulam confirma-
ret: qui eandem Gregorij Bullam eisdem verbis re-
petit, ut videri est apud Paleonidorum libr. 3. Cap.
5. & 6. & in speculo Ordinis, ubi etiam prædicta
Bullæ recensentur.

Cum verò Fratres anno 4. Pontificatus eja-
dem Innocentij, ab eo Regulæ correctionem, de-
clara-

Benedict.
6. 34. sua
Regula.
Et Regula
Monacho-
rum, ut
supra.

Quæ ita
natura
in hoc
addidit
Capite
mutare
addidit

Et Ro-
gula Cat-
melan-
ad ac-
disti-
mam ob-
ligatur
pauper-
tatem,
tam in
particu-
lari quam
in com-
muni.

incident
sancti
dubita-
tion.

clarationem, & mitigationem petent, inter alia, quæ Innocentius IV. declaravit, illud potissimum dubium fuit, quod ad pauperatatem in communi, & hoc fuit in causa, ut pauperatatem in communi, & omnium reddituum, & possessionum expoliationem, præter asinos, & aliquot volatiliam, Innocentius IV. in Regula, à nobis habenda, decreverit. Quod illis verbis factis declaravit: *Asinos autem sive mulos &c.*

Ex quo clarè constat, ex vi Regulæ nos, tam in particulari, quam in communi, arctissimam pauperatatem profiteri: cojus etiam paupertatis idem Innocentius IV. post hujus Regulæ confirmationem, eodem mente & anno, quo Regulam confirmavit, in quadam Bulla mentionem facit, dicens: *Hinc est, quod cum dilecti filii, Prior, & Fratres Eremitæ de monte Carmeli, abdicatis seculi opibus, titulum paupertatis sibi elegerint, ut mente & corpore expediti, liberam & acceptam valeant impendere Domino servitium: nullas possessiones neque proprium, quo sustentari valeant, possidentes &c.* In qua Bulla, nostram etiam proponens Fidelibus pauperatatem, eos ad elargitionem elemosynarum Ordini faciendam allicere intendit. Nec non idem Innocentius anno II. sui Pontificatus, ratione hujus paupertatis Ordinem exemit à decimarum solutione, ut in quadam Bulla, quæ in Speculo Ordinis refertur, ait: *Cum itaque ex tenore petitionis vestrae percepimus, quod Ordo vester nullas possessiones habeat: sed vos de fidelium elemosynis duraxat elargitis sub regulari habitu sustentari: Nos paupertati vestrae &c.* Hæc autem Bulla annis 6. post mitigationem concessa fuit.

Patet igitur ex dictis, quid significant illa verba, *Asinos autem &c.* & quorum appositæ sint in hoc Cap. Nam per illa expresse declaratur, nos nullas possessiones, neque redditus, neque quidquam aliud in communi habere posse, præter asinos, sive mulos, & aliquot animalium &c. Quæ altissima paupertas licet ex altis Bullis Pontificum non constaret, sufficientissimè tamen his verbis (*Asinos sive mulos*) probaretur. Nam quorsum, ut in initio dicebamus, si nobis possessiones, redditus, domos, aut alia bona possidere liberum est, in specie conceditur, ut *asinos autem mulos* licet possideamus? Certè ridicula esset hæc concessio, nisi aliàs esset singularis exceptio, qua nobis, quibus quidquam in communi ex Regula possidere non licet, conceditur, ut *asinos sive mulos* habeamus. Et hæc exceptio, secundum juris axioma, Regulam firmat in contrarium.

At quamvis ex Regula, de hac paupertate constet: adhuc restat dubium, an hæc eadem in communi paupertas ex Reg. prioris B. Alberti quoquo modo colligi possit?

Respondet, hanc pauperatatem collegisse Innocentium ex illis verbis Regulæ Alberti, quæ in hoc Cap. referuntur, nempe, *Sint vobis omnia communia, & ex his, quæ vobis Dominus dederit, distribuatur unicuique &c.* Quibus verbis factis indicatur, Fratres ex elemosynis debere vivere. Et sive ex hoc Cap. Regulæ B. Alberti, sive ex alio idem Innocentius desumpsit, id omnino certum videtur, hanc declarationem eum secundum Alberti mentem fecisse. Quod mihi illud argumentum efficaciter suadet, quia Innocentius in hac Regula tantum intendit, vel declarare dubia, vel graviora Regulæ onera moderari: at si ipse ex suo mente B. Alberti Regulæ strictissimam hanc pauperatatem addidisset; non

mitigare, sed augere Regulam Alberti diceretur. Quare si tantum in hoc declaravit, ejus declaratio elicienda erat ex prioris Regulæ mente. Patet igitur ex dictis in hoc Capite, tam de paupertate in communi, quam in particulari sermonem fieri. Quare breviter de utraque agendum erit: & prius de paupertate in particulari, ut litteræ ordinem sequamur.

Nullus fratrum sibi aliquid proprium esse dicat. Recolendum est in primis, pauperatatem, quam Religiosi colant, esse in duplici differentia. Altera est privata tantum, quæ est de essentia voti paupertatis, per quam quilibet Religiosus abdicat à se capacitatem dominij, & alterius cujuslibet juris ad exteriora bona: potest tamen in communi possidere, in quantum in sua Religione redditus & possessiones habentur, ut contingit in Ordine Cathedralianorum, Benedictinorum, &c.

Altera paupertas in communi dicitur, per quam nihil omnino neque in communi, neque in particulari possidetur: quæ non solum ad personas, sed etiam ad Conventus, quantum ad redditus & immobilia bona extenditur: quam Sanctus Franciscus, & ejus ductus exemplo Dominicus suo Ordini servandam reliquerunt, & ante ipsos (ut supra demonstravimus) nostri Ordinis professores ab Alberto Patriarcha Hierosolymitano simul cum Regula acceperunt. Prædicta igitur verba, *Nullus fratrum sibi aliquid proprium dicat*, an ad pauperatatem in communi, an verò in particulari pertineant, opus est ut explicemus.

D V B I U M I.

An illa verba, Nullus Fratrum sibi aliquid proprium &c. intelligantur de paupertate in particulari?

IN hoc dubio nulla dissentendi occasio est, cum clarè constet, prædicta verba, *Nullus Fratrum sibi aliquid proprium esse dicat*, de paupertate in particulari esse accipienda. Quod ut manifestius fiat, annotare in primis oportet, Religiosum nulla ratione posse dominium aut proprietatem ullius rei possidere, ut distinctum est in Latæanensi Concilio sub Alexandro Tertio, parte prima, cap. decimo & ter. novissimè in Tridentino sessione 25. Capite 2. Conc. Trid. stat etiam ex varijs Patrum testimonij. Urbanus Urbanus primus in Epistola, seu Decretali de paupertate loquens, sic ait: *Quicumque vestrum vitam communem suscepit, & vovit, se nihil proprium habere, videat, ne sollicitationem suam irritam faciat.* Cassianus libro de institutis renuntiantium, capite 3. de Ægypti Monachorum paupertate loquens, *Nulli* (inquit) *ci-stellam, nulli peculiarem sportellam liceat possidere, nec tale aliquid, quod ut proprium retinens, suo debeatur commanire signaculo.* Divus Basiliius in Constitutionibus monasticis Capite 35. *Debet* (ait) *pietas cultor, qui vitam communem amplexus est, ab omni privata rerum possessione liber esse.* D. Benedictus in sua Regula cap. 33. *Neque aliquid quis presumat habere proprium, nullam omnino rem, neque codicem, neque tabulas, neque graphium, sed nihil omnino.* D. Augustinus in tribus Regulis, quas condidit, idem latè prohibet.

Omnes

Omnes denique Religionum institutores hoc perpetua traditione senerunt, ut omnes monasticae vitae professores nihil omnino proprium possiderent. Imò hanc proprietatis abrenuntiationem intrinsecam esse Religionis statui, satis ubique constat: ac proinde omnes Religiosi speciali voto, omnium rerum dominio ac possessioni renuntiant. Quod & necessaridè debere ita fieri, alibi ex eo principio ac fundamento colligebamus, quia, cum Religiosi sui juris non sint, ac suae libertatis dominium non habeant, sed illud in Praelatorum potestatem per traditionem, quae in professione fit, transferant; necessaridè sequitur, eos nihil habere, neque possidere posse, non aliter ac si servi essent.

Cujus rationis sive fundamenti Benedictus Cap. 33. suae Regulae meminit: ubi cum docuisset, nihil omnino proprium à monachis esse possidendum, rationem sic reddi: quippe quibus nec corpora sua, nec voluntates suas licet habere in sua propria potestate. Eodem ferme modo in hoc proposito arguit D. Aug. in sermone de communi vita clericorum, relato in Cap. non dicatis, 12. q. 1. dicens: Cum hujus Congregationis Fratres se per obedientiam penitus aliorum potestati subdiderint: certum est, eos nihil habere posse. Quasi dicat, ex eo, quod quis est sub alterius potestate constitutus, necessaridè sequitur, quod nihil in sua potestate possidere, neque habere possit: sicut contingit in seruo ac in filio familias: sed quia de hoc latius, dum de Paupertatis voto ageremus, disseruimus, ne eadem saepius repetamus, ab his super sedendam diximus.

Ex his factum est, quod, cum Religiosi per votum paupertatis ab omni possessione & proprietate, imò & habendi capacitate denudentur, non solum nihil proprii illis habere conceditur, verum nec quicquam oretenus proprium appellare patres, ac Religionum institutores permittunt. Quam consuetudinem in Ecclesia Primitiva fuisse accuratè observatam, ex Actibus Apostolorum capite 4. accepimus, ubi dicitur: Nec quisquam eorum, qui possidebat, suum aliquid esse dicebat. Unde Basiliius in Regula brevior. hanc (ethi rigidam) protulit sententiam: quae est enim 8. sic ait: Qui dicit, suum aliquid esse, seipsum alienum reddi: ab Ecclesia Dei, & Charitate Domini. D. Augustinus sermone 1. de vita communi clericorum, Quantum (inquit) possumus, imitemur sanctos, de quibus loquitur lib. Act. Apostol. Nemo dicebat aliquid proprium. Idem docet in Epist. 109 ad Monachos, & clarè in sua regula praecipit, dicens: Non dicatis vobis aliquid proprium. A quo mendicavit Gratianus celebrem illum textum Cap. Non dicatis 12. q. 1.

Cap. dicitis. 12. q. 1.

Chrysostomus suae aetatis Monachos commendans, ait: Non est ibi meum ac tuum: sed hoc verbum penitus eliminatum est, multorum causa malorum. Et Conc. Milanense part. 1. Cap. 7. quod habetur in 5. Tomo Conciliorum, de Religiosorum paupertate tractans, ait: Tuum, & meum, atque omni possessio, re & verbo omnino tollatur. Sed & illud magis mitandum est, ita hunc ritum inter antiquos Monachos fuisse observatum, (Cassiano teste ubi supra) ut etiam, qui inconsideratè proprium aliquid appellabat, illo tempore puniretur. Ac denique hanc observationem in suis Monasterijs ita florere, Magnus ille Basiliius praepoptavit, ut etiam Religiosorum proprios parentes communi nomine appellandos decerneret.

Horum igitur Patrum, imò & potiùs Scripturae vestigijs nostra inherens Regula; meritò in

hoc Cap. decernit, ut nullus Fratrum sibi aliquid proprium esse dicat, quasi à fortiori sumens argumentum. Si enim aliquid proprium vobis etiam nominatè prohibeo: quòd magis neque habere neque retinere concedam? Quare in hoc Cap. utrumque horum prohibetur: & possidere aliquid proprium, insuper & proprium aliquid dicere: licet illud tanquam intrinsecum voto paupertatis praesupponatur; hoc verò tanquam utile ad ejus observationem expresse decernatur. Sic enim Gerlon in opus contra proprietarios in similibus verbis circa Regulam Augustini consideravit, dicens: Si ergo expresse prohibet Augustinus verbum proprietatis, à fortiori & factum.

Inquitet aliquis, an proprium aliquid dicere, Legem in nostro Ordine peccatum sit? Navarr. d. Cap. supradicti. Non dicatis n. 1. tunc hoc existimat esse peccatum, quando quis non solum voce, sed re appellaret, & crederet sibi aliquid proprium: minime verò peccatum censet, si quis sibi rem usui à Praelato concessam, propriam appeller. Alij verò Canonistae, ut sunt Archidiaconus, Cardinalis, & Alexander, in Commentariis dicti Capitis Non dicatis, & alij Expositores Regulae D. Augustini sentiunt, Religiosum peccare saltem venialiter, qui absolute liberos, cellam, aut vestes, aut quid aliud proprium appellat. Quod etiam nobis videtur necessaridè affirmandum: quia cum nostra Regula ad majorem paupertatis observantiam id clarè praecipiat, & haec obliget ad peccatum veniale, non video, qua ratione ij possint excusari, nisi ignorantia, aut inconsideratione faciant.

Secundò Quæret aliquis, quando peccabit quis contra votum paupertatis, aliquid proprium sibi retinendo?

Hæc difficultas longiorem petit disputationem, quam nos late prosequuti sumus in Tractatu de voto paupertatis. Breviter tamen respondeo. Toties quouscunque rei dominium, proprietatem, sive possessio, jus, vel administratio, usus fructus, vel usus possideretur, sive quilibet alius actus domini exercetur, sine Praelati tacita vel expressa licentia, toties peccatum est proprietatis ex suo genere, majus vel minus secundum majorem vel minorem gravitatem materiae. Ad quæ reducitur, quidquid Religiosus sine Praelati autoritate donat, accipit, retinet, vendit, emit, commutat, vel alienat, aut mutat, vel alio modo administrat: quæ omnia per singulas partes praedicto libro probavimus. Quare amplius in his non oportet immorari.

IN TEXTU

ibidem.

Sed sint vobis omnia communia.

DVBIVM II.

In quo consistat ratio vitae communis: ac de ejus utilitatibus.

Vitæ communis modus ac forma in eo maxime sita videtur, ut nullus Religiosorum aliquid proprium sibi vendicat. Quia cum proprium &

De hac vitæ ratione. ejuſque maximis commodis ac bonis præclare diſſerit Joa. à Jeſu Maria 2. part. diſciplinæ monaſticae cap. 17. Aſt. Apoſt. 6. 4.

& commune inter ſe invicem pugnent, communia omnia ſibi eſſe non poſſant, ubi proprium aliquid retinetur. Pertinet etiam ad hanc vitæ communis rationem & eſſentiam, ut ea omnia, quæ ad Religioſorum victum & veſtitum ſunt neceſſaria, æqualiter eis, inſpectis eorum neceſſitatibus, ex bonis monaſterij communibus adminiſtrantur. Et ſic tunc in Religione omnia communia eſſe dicuntur, quando una menſa, unus cibus, eadem veſtes, eadem habitatio, eadem ſuppellex, & denique omnia, quæ ad victum & veſtitum pertinent, æqualiter omnibus diſtribuantur.

Hanc eſſe communis vitæ rationem ac modum, in primis probatur ex *Aſt. Apoſt. ubi cap. 4.* dicitur: *Nemo aliquid ſuum proprium dicebat, ſed erant illi omnia communia, & diſtribuebantur unicuique ſicut cuique opus erat.* In quæ verba Aug. ſer. 2. 5. de verbis Apoſt. ſic ait: *Sed iure fraternitatis erant illi omnia communia, ſcilicet, ut qui eodem conſortio Religionis tenebantur, eodem conſortio fruereutur & vitæ, hoc eſt, ut quibus erat una fides, eſſet una ſubſtantia: & quibus erat communis Chriſtus, communis eſſet & ſumptus.* Et idem Aug. in Reg. Cap. 3. Et diſtribuantur unicuique à propoſito veſtro victus, & cogumentum, non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valetis omnes: ſed potiùs unicuique ſicut cuique opus fuerit. Sic enim legitur in Actibus Apoſtolorum, quia erant illis omnia communia. Quibus verbis ſatis perſpicue docet Aug. communem vitam maximè in hac rerum proportionata diſtributione conſiſtere.

D. Baſil. ſerm. 4. exercitationis prumpt. Porro (ait) *unum commune omnibus ſit, & nihil proprium unicuique hominetur: ſed in poſſeſſate Præſecti poſſeſſus ſit uſus, ut ex communibus id, quod conveniens eſt, unusquisque uſurpet, juxta Præſecti voluntatem.* D. Benedictus in Reg. Cap. 33. hanc rerum communem in eo conſiſtere decernit, ut nullus aliquid proprium habeat: & quod omnia diſtribuantur ab Abbate ſingulis, prout opus habeat: hanc enim ibi docet eſſe rationem communis vitæ D. Joa. Chryſoſtom. 58. ad populum Antiochenum, de ſui ſæculi monachis narrans ait: *Una menſa, unum miniſterium ſuſcipientibus, & exhibentibus eadem ſercula, eadem indumenta, habitacula eadem, vita eadem: non eſt ibi meum, ac tuum, ſed hoc verbum penitus eliminatum eſt, multorum cauſa malorum.* In quorum Patrum teſtimoniis id licet conſiderare, omnes vitam communem ad hæc duo reducere, & ad carendum proprio, & ad diſtributionem communium bonorum, ſervata ſubditorum neceſſitate, faciendam.

Quibus etiam accedat Conc. Trid. ſeſſ. 2. 5. Cap. 2. ubi volens quæ ad communem vitam in victu & veſtitu conſervandam pertinent, fideliter obſervari, Religionum Prælati præcipit, ut de bonis Monasterij neceſſaria ſubditis provideant, Et in Conc. Coloniens ſub Conrado Archiepiſ. ann. 1260. celebrato titulo de Monachis, & de eorum conſervatione & vita Cap. 3. ſic decernitur. *Statuimus, quod Monachi proprium non habeant: & quod pariter victum aut veſtitum percipiant de communibus per adminiſtrationem ſui Abbatis.*

Conc. Medii. Celebre quoque Concilium Mediolanenſe, ſub Carolo Borromæo Cardinali poſt Tridentinum celebratum, parte 3. titulo de communi vita uſu, ſic inquit: *In omnibus monaſterijs quoad cibum, potum, ſomnum, veſtitum, ceteraque res attinet, omnes communiter vivant, ut ſacro Concilio Tridentino decretum eſt: nec quidquam inter eas differat.* (loquitur Thom. à Jeſu Oper. Tom. 1.

enim de monialibus) aut alia alii præferatur, aut poſthabeatur, quemadmodum votum paupertatis poſtulat: *MEUM & MEUM, ac omnis privata poſſeſſio & re & verbo omnino tollatur.* Quibus verbis clarè hoc Concilium decernit, quantum ad votum paupertatis accuratè ſervandum conducatur huius vitæ communis ratio. Nam ex ea oritur, ut à Monachis omnis privata poſſeſſio procul arceatur: ſicut è contrario, ex defectu vitæ communis ac diſtributionis neceſſariorum magna illi proprietatis præbetur occaſio.

Et denique prædictis conſonat Concil. Provinciale Camera, tit. de Monachis Cap. 9. 10. & 11. Conc. dicens: *Cum ſacroſancta Synodus Trid. præcepit, ea quæ ad communem vitam, victum, & veſtitum pertinent, fideliter obſervari: mandat hæc Synodus omnibus Religioſis, ut diligentiffimè paupertatis votum, tanquam ineffabili cupidam & dulciſſimæ quietis cauſam, cuſtodiant: neque proprietatis vitio violent. Caveant igitur, ne quid ſibi ita retineant, vel retinere deſiderent, ut Communitati nolint eſſe commune: neve ad peculiaris uſus eo utantur ſine Superioris conſenſu. Et infra præcipit, ut Prælati omnibus neceſſaria tribuant.*

Ex his facile conjici poteſt, illa Regulæ verba, *Omnia eſſe communia*, nihil aliud ſignificare, quam quod nemo quidquam ſibi proprium habeat: ſed potiùs ut omnia ſint omnium, & illis in communi, & in neceſſarios uſus auctoritate Prælati omnibus diſpenſentur. Quare commune bonum non erit illud, quod, quamvis quis à Prælati ſibi permiſſum habeat, tamen ita mordicus & renaciter retinet, ut vitæ ab eo etiam auctoritate Prælati ſeparari poſſit. De quo memini me dixiſſe in *Tractatu de Paupertate*: ubi bonum commune illud appellabamus, quod incorporatum eſt aliis bonis communibus monaſterii, & ſubſeque liberæ adminiſtrationi Prælati, ita, ut Prælati libere & abſque impedimento poſſit neceſſarijs Fratrum, aut Conventuum uſibus applicare.

Variæ verò ſunt rationes, ob quas Concilia ac Patres tanto peſe hanc vitæ communis rationem commendaverunt. D. Baſilius ſerm. 5. exercitationis, eam rationem huius adinvenit, ut id factum eſſe exiſtinet ob Religioſorum pacem & unitatem. Cum igitur (ait) *plures ad eundem ſalutis ſcopum reſpicientes, communem inter ſe vitam ſuſceperint, oportet, hoc præ omnibus in ipſis obſtinere, ut unum in omnibus ſit cor, & voluntas una, & deſiderium unum: & quemadmodum Apoſtolus ſancit, ut unum corpus fiat, ex diverſis membris coaptatum, totus ille Congregationis acervus. Hoc autem aliter fieri non poteſt, niſi illud obſtinuerit, ut non deſignetur nominatim alicui, neque veſtimentum, neque vas, neque aliud quid ex his, quæ ad communem vitam conducunt, quo ſingula ex his uſus ſint neceſſitatis, & non poſſidentis.* Hæc Baſilius, quibus luculenter probat, maximè ad unitatem & pacem, hanc communem vitam conducere, quam etiam ad ineffabilem & dulciſſimam quietem cuſtodendam juvare, ſuprà ex Concilio Cameracenſi retulimus.

A Baſilio non diſſentit Chryſoſtomus in *Apologia vitæ monaſtica*: in qua dum conſervationem hanc caeleſtem commendat, ejuſque gaudia, quietem, gloriam aliaque commoda recenter, ſtatim ſubjicit, hoc provenire, quia inde duo illa, quæ omnia pervertunt & perturbant, *Meum, & Tuum*, euitus eliminata ſunt. Cuncta quippe illis communia

Vita
commu-
nis mul-
torum
bono-
rum pa-
rens.

munia sunt, mensa, domus, indumentum: & quod sane mirabilis est, unos etiam idemque animus est. Horum Patrum sententia manifesto testimonio comprobatur. Nam tunc in Ecclesia primitiva Fidelibus omnibus erat cor unum & anima una, quando omnia bona illis erant communia: cessante verò hac communitate & distributione bonorum, ortæ sunt in fidelibus lites & contentiones multæ. Ex quo colligitur, hanc vitam communem multorum bonorum esse parentem.

Præterea hæc bonorum distributio in monasterijs à Religionum institutoribus introducta est, tum, ut monachis nulla detur proprietatis occasio (ut supra ex Concilio Mediolanensi adducebamus,) quia cum se communibus Monasterij auxilijs destitutos conspiciunt, proprium victum, suppellectilem, vestitum, ac alia quæere compelluntur: ob quam causam Concilia, & præcipuè Tridentinum, & Religionum Patres tanto studio ac diligentia vitam communem in suis monasterijs observari voluerunt, se id impossibile atque tractes, sine hac vitæ ratione, paupertatis votum diu posse consistere: tum etiam, ut à Religiosis omnibus omnis sollicitudo ac rerum temporalium cura penitus resecaretur.

Nam in hac cælesti Religionis Philosophia, externæ terrenæque occupationes maximè impediunt, ita, ut rectè à D. Gregorio illud dictum sit 12. moral. Cap. 22. Cura multiplex terrenarum rerum quia occupat, excæcat. Nam ut terrena omnia sunt corporea & crassa: sic animus in his tractandis occupatus, fit: crassior & concretior. Ex quo illud provenire necesse est, ut ea curarum mole impeditus, ad cælestia contemplanda nequaquam possit ascendere. De quo bene idem D. Gregorius 5. moral. Cap. 8. Nequaquam ad superna atollitur, si curarum tumalibus continè occupetur Ubertius autem, quantum hæc sollicitudines rerum temporalium profectum nostram impediunt, disserit D. Thomas 2. 2. q. 186. art. 6. Ne igitur his sollicitudinibus mens impeditur, in procurandis sibi necessarijs occupata, fuit in Religionibus hæc vitæ communis Philosophia introducta. Ex qua magna felicitas ac quies Religionis statui accersit, ut testis est venerabilis Beda in lib. retract. super act. Apost. in illa verba, Erant illi omnia communia. Communia (inquit) idem est, quod Græcè cæna, à quo nomine constat perfectos Dei famulos canobitas Græcè, & communiter viventes Latine dici. Qui ergo ita vivunt, ut sint eis omnia communia in Domino rectè, composito ex duobus uno nomine, vacantur canobitas: qua quidem vita tanto terreni seculi hujus conversacionibus felicitior est, quanto magis statum futuri seculi etiam in presenti imitatur: ubi sunt communia omnia omnibus beatis, cernentibus ejus gloriam, à quo sunt omnia bona. Hæc Beda. Quare hanc conversationem planè cælestem, nihiloque Angelis deterio-rem appellat D. Chrysostomus in apologia, ubi supra. Nam sicut Angeli (inquit) omnes pariter in gaudio, & quiete, summaque illa cælesti gloria exultant: ita fieri quoque perspicuum in monasterijs. Loquiturque ibi D. Chrysostomus de vita communi Religiosorum: & propter hanc, eos cum Angelis comparandos censet.

Et (ut plura uno verbo concludamus) illud prætereundum non erit, ipsos adhuc Philosophos ethnicos, cum Republicam ingenio suo ita perfectam & absolutam fingere vellent, ut animo magis optati, quam re ipsa perfici possent, nullam aliam formam commodiorem, & præstantiorem

reperire potuerunt, quam illam, in qua hæc vitæ communis regula servaretur. Sic enim Plato dial. 5. de Republica ipsam illam Republicam ita instituit, ut primum illud proverbium, Amicorum omnia communia, quam maximè vigeret. In eoque existimavit, tam virtutis quam felicitatis summam in civitate esse collocandam, ut quicquid proprium dicitur, omni studio ab ea removeatur: neque solum agri, aut pecuniæ, aut domus cum omnibus communicentur; sed illa etiam omnia, quæ ita propria sunt, ut cum alijs communicari non posse videantur. Hanc ergo (ait Plato) Civitatem sive Dialecticubi, sive Deorum filij unà plures incolant, ceterè beatos, omnique gaudij cumulatos fore. Hæc Plato. Quanta igitur communis vitæ felicitas est ac præstantia, ut non solum Christiani cælestem illam, verum & Ethnici reputaverint!

IN TEXTU

ibidem.

Et distribuatur unicuique per manum Prioris, vel, per fratrem ab eodem adidem officium deputatum, prout unicuique opus fuerit, inspectis atatibus & necessitatibus singulorum.

Hucusque in hoc Capite de proprietate abdicanda, ita, ut communia sint omnia monasterij bona, Regula decreverat. Nunc ultra progrediens statuit, quibus, & qualiter sit hæc distributio faciendâ. Primum horum illis verbis, Distribuatur unicuique, scilicet Religiosorum: secundum ibi, Per manum Prioris, vel per Fratrem ab eodem ad idem munus designatum: tertium verò, quod ad modum spectat, illis clauditur verbis, Inspectis atatibus & necessitatibus singulorum. Quæ omnia, ut supra adducebamus, ex Actibus Apostolorum desumpta videntur. Hæc igitur tria à nobis in præsentia amplius declaranda & confirmanda sunt.

D V B I V M III.

Quibus, & à quo bonorum communium distributio faciendâ sit.

PRima fronte dubitare posset quis hæc ratione. Videtur unicuique erit, de eis sibi necessaria propria auctoritate provideret; id enim ad rationem communis boni spectare videtur, ut de eo liberè unusquisque vindicet, saltem quod sibi necessarium est. Ergo non est expectanda Prælati, neque alterius distributio.

Pro hujus dubij resolutione sit prima propositio. In Religione nullus potest auctoritate propria aliquid ex communibus Monasterij bonis sibi in proprietatem, vel usum applicare. Hæc conclusio adeo est certa, ut à nullo unquam fuerit de ejus certitudine dubitatum. Et patet primò. Quia omnes ferè Religionum institutores, horum bonorum dispensationem sive distributionem ad Prælatos pertine-

re, decernunt: Ergo abique eorum auctoritate non potest subditis quicquam libi appropriare. Aug. in Reg. Cap. 4. ait, Distribuat ur unicuique à Præposito vestro: ubi omnes Expositores docent, illa verba, A Præposito vestro, esse apposita, ne quispiam falsò sibi persuadeat, licere sibi propria auctoritate res communes accipere, vel in alios dispensare.

Consonat Augustino Benedictus Cap. 33. ubi de paupertate tractans docet, Monachum nihil habere posse, sed omnia necessaria à Patre Monasterij spectare debere. Nec quicquam (addit) licent habere, quòd Abbas non dederit aut permisit, sicut scriptum est: Divitiabatur singulis, prout cuique opus erat.

D. Basilii idem docet Serm. 4. exercitationis, & in reg. brevior. interrog. 87. & adhuc clariùs interrog. 91. ubi inquit: Si frater nudus perat ab alio vestem, quid hic facere debeat? Et solvit dicens: sive nudus sive pravus, sive ex necessitate, sive ex avaritia perat, semel dictum est, quòd dare, aut accipere non cusus est, sed eius, cui talis dispensatio commissa est. Et q. 93. in simili proposito adducit illud Act. Apost. Distribuitur singulis.

Al. 4.

Constat prædicta omnia optimè Trid.

Con. Trid. sess. 25. Cap. 2. & post. Trid. Conc. Mediol. & Camerac. Conc. Mediolan. Conc. Camerac.

Constat prædicta omnia optimè Trid. sess. 25. Cap. 2. & post. Trid. Conc. Mediol. & Camerac. quæ omnia concilia, nulli Religiosorum licitum esse aliquid sine concessione Prælati possidere, decernunt. Nec velam hinc multam innovari, cum alibi de hoc sæpius tractaturum promiserim. Quare una vel altera ratione hanc conclusionem breviter confirmabo.

Prima est. Quia si licitum esset unicuique, de bonis conventus libi necessaria usurpare, maximum incommodam, & inevitabilis ruina in Religione sequeretur. Primò, quia dum unusquisque sua auctoritate quippiam præsumit accipere, & omnes prorsus uti melioribus rebus, inde rixæ & contentiones maximè oriuntur: ob quas vitandas, bonorum communitas introducta fuit, ut dubio præcedenti dictum est. Secundò, quia cum homines, supposita nature corruptione, plures necessitates fingant, plura etiam, quàm necessaria sibi essent, ex bonis Communis vendicant: & sic vel facillè Religionis bona perirent, vel omnes lupe sua possiderent: ac proinde tam votum paupertatis, quam temporalia Monasterij bona omnino corruperent.

Secunda & principalis ratio. Quia Prælati, ut ex dictis constat, maximè ex Concilio Tridentino sess. 25. Cap. 2. ex officio hanc distribuendi facultatem habet, & nullus est, qui unquam subdito eam concesserit, neque ad proprios usus; sed potius omnes illi eam expresse denegant, ut ex Patribus allatis, & præcipuè ex Tridentino supra constat: ergo illicite subditis facit, cum hac abutitur potestate.

Ex quibus primò licet colligere, maximè ad votum paupertatis spectare, non solum ut quis proprium non habeat, verum etiam ut ne spontaneam sibi quidem de bonis Communis dispensationem faciat. Omnia enim tam Concilio quam Patrum testimonia, hic & alibi relata, eam contra paupertatem delinquere, luculenter docent.

Secundò inferitur, quòd neque ea, quæ quis proprio usui deputata habet, valet alteri donare vel conferre, etiam ad usum. Quod ex D. Basil. supra interr. 29. evidenter monstratur. Tum etiam, quia hæc bona, quæ quis habet ad usum, sunt etiam

iam Communitatis, ac proinde non potest ea dispensare.

Tertiò, quia nostra Regula, & Regula etiam D. Augustini, Benedicti & Basil. aperte docent, hanc administrationem vel fieri debere à Prælato, vel fratre ab eodem ad idem munus assignato. Quod expressis verbis docuit Trid. ubi supra: ergo qui non est designatus à Prælato, eam non potest exercere, & sic recipiens ab eo illam rem, non esset tutus in conscientia. Quia subditus omnia, quæ ad victum & vestitum pertinent, debet à suo Prælato expectare, ut patet ex dictis, & ex hoc Cap. Regulae, distribuat ur unicuique per manum Prioris, vel per fratrem &c. Unde nullius rei licitus erit usus, quam Prælati vel expresse vel tacite alicui non concesserit.

Secunda conclusio. Prælati tenentur de bonis monasterij subditis necessaria, tam quæ ad victum, quam quæ ad vestitum attinent, promptè charitativè quoque distribuere. De hoc plura in Tractatu de paupertate diximus: ibi enim egimus de cura, quam circa subditorum ministerium Prælati adhibere tenentur.

Tertia conclusio. Hæc administratio non solum potest fieri à Prælato, sed etiam à quocumque alio ad id munus designato. Hæc Conclusio constat ex regulis Basilii, Benedicti, Augustini ut supra, & ex nostra Regula, ubi vel per fratrem ab eodem ad idem officium deputatum. Et est communis Religionum Praxis, ut Prælati non omnia per seipsum immediate dispenserent, sed per ministros ad suam nutum amobiles, ut Trident. d. Cap. 2. statuit. Hic autem dispensator, qui Fratribus necessaria distribuit, apud varias Religiones varijs etiam nominibus gaudet. Apud D. Benedicti, ut ex eius Regula constat Cap. 31. & apud August. Cap. 16. Cellarius nuncupatur: apud Basil. interr. 149. Dispensator dicitur: quamvis sæpe etiam cellarius nominetur: apud antiquos Aegypti monachos, œconomus appellabatur, ut videre est apud Cassianum lib. 4. institution. Religio-

Tridentin

Dispensator: es bonorum Monasterij in varijs nominibus dicitur.

Quæ autem sit hujus dispensatoris sive œconomi facultas, non est facillè id in communi discernere: cum mensuranda sit ex varijs Religionum consuetudinibus. Et potissimum, cum ejus facultas à Prælati voluntate dependeat, dicenda erit Facultas major vel minor, secundum quod Prælati matres eorum jorem vel minorem potestatem, ac jurisdictionem concesserit. Quòd autem omnino à Prælato pendere debeat, præcipit Benedictus in sua Regula ubi de Cellario loquens, ait: Curam gerat de omnibus, & sine iussione Abbatis nihil faciat. Et infra: Omnia mensurate faciat secundum iussionem Abbatis. Et iterum: A quibus enim prohibuerit, non presumat. Hæc ac potissimum Benedictus, Basilii de cellario loquens interrog. 148. talem potestatem eum habere sentit, juxta qualem ei dederit, qui talem ei curam commisit, Prælati nempe, Præfectus. Et ratione ipsa monstratur: concesserit enim Prælati administrationem & gubernationem Monasterij, & subditis solum ex ac voluntate, & delegatione, sit, quòd ad plura se extendere non possit, quam ei sit permissum, & subdelegatum.

meisuranda sit ex varijs Religionum consuetudinibus. Et potissimum, cum ejus facultas à Prælati voluntate dependeat, dicenda erit Facultas major vel minor, secundum quod Prælati matres eorum jorem vel minorem potestatem, ac jurisdictionem concesserit.

Quòd autem omnino à Prælato pendere debeat, præcipit Benedictus in sua Regula ubi de Cellario loquens, ait: Curam gerat de omnibus, & sine iussione Abbatis nihil faciat. Et infra: Omnia mensurate faciat secundum iussionem Abbatis. Et iterum: A quibus enim prohibuerit, non presumat. Hæc ac potissimum Benedictus, Basilii de cellario loquens interrog. 148. talem potestatem eum habere sentit, juxta qualem ei dederit, qui talem ei curam commisit, Prælati nempe, Præfectus. Et ratione ipsa monstratur: concesserit enim Prælati administrationem & gubernationem Monasterij, & subditis solum ex ac voluntate, & delegatione, sit, quòd ad plura se extendere non possit, quam ei sit permissum, & subdelegatum.

Duo im-

Circa hanc conclusionem duo oportet adnotare. Alterum, quid debeat Prælati in eligendis his ministris observare. Alterum, quid ipsi, ut in iuncto sibi muneri satisfaciant, teneantur prestare. De primo existit celebre Inno. III. Responsum in Cap. Cum ad monasterium, de stat. Monach. ad modum. Talis sumon.

LESU
Spir.
II
III
26

hæc vita
lato dial
ita insti
omni
ue existi
nam in
oprium
que so
mibus
que ita
non esse
em sive
colant,
os fore,
felicitas
ni cele
Pri.
e offi
us
abbi.
nona.
pro.
hæc
tribus,
e se
em ab
e: d,
1.
om.
olo.
is in
nda
U.
e, Videt
m met.
o. nob.
is Franci
ne in hanc
io Reg. no.
i. tam p
20.
num. 7.

Qualiter autem (ait) ad agenda officia Monasterij officiales deputentur. qui fideles sint & discreti. Quibus verbis in dispensatore duo precipue desiderari fatetur: fidelitatem nempe, & prudentiam. Nam si infidelis sit, alteri Judæ similis factus, substantiam Monasterij deprædabitur, vel alijs destruet vijs. Si verò imprudens, minimè damna vel commoda Monasterij opportuno tempore considerabit, ut illa vitare, hæc verò consequi monasterium possit. Quare Basil. interrog. 104. magnam vult haberi rationem in administratoribus Monasterij eligendis, ita, ut velit Præfectum id cum consilio facere. Quæ Benedictus considerans d. Cap. 31. multa ad Cellarium statuendum prærequirit. Ait enim: Cellarius Monasterij eligatur de congregatione, sapiens, maturus moribus, sobrius, non multum edax, non elatus, non turbulentus, non injuriosus, non tardus, non prodigus; sed iuvens DEUM, qui omni Congregationi sit sicut Pater, & curam gerat de omnibus. Hæc Benedictus, plura ne oblecto ad eligendum Abbatem posse postulare?

Quid his agendum, ut inuncto sibi muneri satisfaciante

Circa secundum, nempe, quale æconomi sive dispensatoris officium debeat esse, attentè audiendus est D. Basilus in regul. suis disputatis, interrogacione 34. Primum (inquit) oportet æconomos Monasterij eos esse, quillos possint imitari, de quibus in Alt. Cap. 4. legitur, solitos eos fuisse singulis distribuere, prout unicuique opus erat, ita, ut multam misericordie & longanimitatis erga omnes providentiam faciant: ut neque suspicionem præbeant alicui affectionis, favoris aut invitationis: neque è contrario elationis, ob quæ ipsi, quibus infensiores sunt, necessarias res subtrahant: aut his, erga quos affecti sunt, amplius quam opus sit largiantur. Est autem illud fratrum odij, hoc verò favoris, sive amoris maximè vitiosum. Itaque à favoris affectu, itémque contentionis, ad summam putos esse necesse est eos, qui fratemitatis res ad usum necessarias distribuunt.

Et idem Basilus in Regul. brevior. interrogacione 149. inquit, que sit pena dispensatoris, si quid amore vel odio fecerit? & ait: Quod talis alienus ab Ecclesia DEI decernatur, donec correctus fuerit. Et infra interrogacione 150. requirit, Si verò negligens, non dei fratri necessaria, Respondet, hoc iudicium manifestum est ex verbis Domini, qui dixit: Abite à me vos maledicti in ignem æternum: esturvi enim, & non dedistis mihi idere &c. Prædicta Basilus.

Ac denique Benedictus, postquam Cellarij partes ita maturè depinxit, in eodem Cap. qualiter seum munus sine offensione exercere valeat, similiter docet: Curam (inquit) gerat de omnibus: sine Abbatu justione nihil faciat. Quæ jubentur custodiat, Fratres non contristet. Si quis autem frater ab eo aliqua forè irrationabiliter postulet, non spernendo eum contristet, sed rationabiliter cum humilitate malè petenti denegat. Memor sit illius Apostoli præcepti: Quia qui benè ministraverit, gradum bonum sibi acquirit. Infirmorum, infantium, hospitum, pauperumque cum omni sollicitudine curam gerat, sciens sine dubio, quod pro his omnibus in die iudicij rationem redditurus sit.

Et infra: Nec avaritia studeat, neque prodigus sit, aut extirpator substantia Monasterij: humilitatem ante omnia habeat, & cui substantia non est, qua tribuatur, sermo responsionis porrigatur bonus. Quia scriptum est: sermo bonus super datum optinuit. Et infra: Fratribus constitutam annonam sine aliquo typo vel mora offerat, ut non scandalizentur: memor divini eloqui, quid mereatur, qui scandalizaverit unum de pusillus, horum competentibus dentur, qua danda sunt, &

petantur, qua petenda sunt, ut nemo perturbetur, neque contristetur in domo Dei. His sanctus Benedictus satis aptè prudentie ac charitatis Regulas, quas debeat servare Cellarius, proponit. Discant ergo Monasterij dispensatores, horum Patrum Doctrinam sectari, & eam veluti speculum ante oculos ponant. Qualiter verò ab eis substantia Monasterij, cuius cura sibi commissa est, tractari debeat, in Tractatu de paupertate docuimus.

Ad rationem in contrarium adductam respondetur, advertendo, bona communia esse in duplici differentia. Quædam, quæ ita sunt alicui universitati communia, ut cuique liceat ex eis accipere pro suo libito: qua ratione licitum est incollis alicujus oppidi, ex communi sylva ligna cadere. Quædam verò ita sunt communia, ut totum à toto possideatur, & nihil partis à parte, qua ratione Religiosis omnia communia dicuntur, nulli enim singulari licet aliquid ex eis accipere vel possidere, nisi juxta leges à Religione traditas, ut rectè Navarrus in Cap. non dicatur, num. 40. docet.

D V B I V M IV.

Qualiter fieri debeat dispensatio à Prælato, vel à fratre ab eo designato, inspectis ætatibus & necessitatibus?

Multa hinc memoriâ digna offerebant se examinanda circa modum, quo debeat Prælati. Consuetus verum usus in subditos dispensare, nisi de hoc lenda, 4. P. Tractationis nostræ de paupertate voto dictum Comptesset, ubi differimus de causis, quæ inervenire mentes debent, ut Prælati subditis aliqua distribuatur, & non in quos usus monasterij bona sint distribuenda: Franciscus & similiter, quando Prælati peccet, vel superflua in hac concedendo, vel necessaria denegando. Qualiter Regula etiam ab æconomo sive Cellario bonorum administratio gerenda sit, difficultate præcedenti pag. 217. breviter attingimus. Sed quoniam prædictis locis & locis hæc generaliter dicta sunt, oportebit hinc aliqua & ad hoc specialiter circa illa verba, inspectis ætatibus & necessitatibus, adnotare, quæ ad modum sive formam tonij in distributione à Prælato, sive dispensatore servanda, diximus pertinere.

Primum igitur his verbis Regula distributionis nem non præcipit æqualiter mathematicè fieri: quia non æqualiter indigent omnes, ut rectè D. Augustinus in sua Reg. Cap. 3. ait: Distribuat unicuique à Præposito vestra vitæ & tegumentum, non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valent omnes, sed potius unicuique sicut opus est, Benedictus etiam Cap. 34. sue Reg. in hoc proposito ait: Sicut scriptum est, Dividatur singulis prout eique opus erit. Ubi non dicimus, ut personarum (quod absit) acceptio sit, sed infirmitatum consideratio: ubi qui minus indiget, agat DEO gratias, & non contristetur: qui verò plus indiget, humiliter pro infirmitate, & non excusatur pro misericordia. Et ita omnia membra erunt in pace. Hactenus Benedictus. Hoc igitur est, quod hinc nostra Regula statuit, ut in distributione bonorum, ratio habeatur unicuiqueque ætatis & necessitatis, magis indigenti plus detur, & minus egentis, etiam minus conferatur. Quæ distributio licet non sit ad æqualitatem mathematicam, est tamen secundum justitiam distributivam: in qua attenditur æqualitas proportionalitatis.

Præcedenda,

Præterea merito in hoc Regulae articulo de singulorum ætatibus mentio fit. Nam quævis forte necessitatis nomine hæc infantium vel seniorum ætas comprehenderetur: adhuc tamen id expresse caveretur, ut majori cura ætatibus his, maxime verò senio confectis necessaria provideretur. Quis autem verè dicatur senex, non est facile discernere. Hippocrates enim senem appellat à quadragesimo octavo sive ætatis anno usque ad 56. sic Servius Tullius illos senes nominat, qui ad annum 46. accesserunt: Varro verò 45. Galenus lib. 5. de tuenda sanitate, ætatem senis tripartitò dividit, in quo modò non moror: nam jure Canonico probabilis sententia est, senem dici, qui annum 50. attigerit: pro qua sententia multos refert aucthores pretiosissimus Menochius, de arbitrariis iudicium questionibus, Tom. 1. casu 59. Ipse tamen, relicta hæc sententia, cum communi sentit, senectutem arbitrio iudicis, vel prudentum iudicandam esse.

Quæ sententia maxime mihi placet, cum in hoc ulla certa regula, aut definitio assignari non possit. Prælati ergo illum arbitrabuntur senem, quem jam annorum numerus, perpelli in Religionem labores, & assidue corporis afflictiones ineptum ad Ordinis rigorem reddiderunt. Iis ergo distinctioris vitæ indulgentia (cum discretione tamen) permitienda est. Quod merito magnus ille monachorum Pater Benedictus in sua Regula Cap. 37. præcepit. Agens enim ibi tam de senum, quam infantium ætatibus, ait: *Licet ipsa natura humana trahatur ad misericordiam in his ætatibus, senum videlicet, & infantium; tamen ut Regula auctoritas eis prospiciat. Consideretur semper in eis imbecillitas, & nullatenus eis restrictio Regula teneatur in alimentis, sed sit in eis pia consideratio, & praveniant horas canonicas.* Quod autem Benedictus ita senibus præcipue provideat, non mirum est, cum Senectus quædam morbi species esse perhibeatur. Sic Comicus Senectutem, ait, *per se ipsam morbum naturalem esse.* Unde M. Tullius in oratione de M. Mutio loquens: *Et ille senectutis morbus (inquit) non equidem incidens est & transiens.*

Oportet tamen Prælatos (& potissimum in Ordine nostro) in hac re maxima cum cautione procedere, ita, ut non nisi præmissò diligentiori examine, hæc aliqualis indulgentia concedatur, ne professio nostra, quæ in asperitate & arctitudine vitæ tota versatur, his indulgentiis ac remissionibus facile tepescat, aut relaxetur. Cum pueris verò, si qui in Religione aliquando admittantur, non minor Prælatorum discretio requiritur. In illis enim oportet, ut attentè consideret vires, complexionem, & alia: & secundum ea iudicet, quid magis Ordini expediat, ne Religionis progressu eis vires deficiant, & inhabiles ad Communitatis labores omnino reddantur.

Tertio aperire oportet, quid nomine necessitatis Regula intelligat. Pro quo observo, illam esse veram necessitatem, cui si non provideatur, officium Communitatis ab habente eam exerceri non potest; vel si particulatim persona re aliqua indiget, sine qua commodè secundum nostræ vitæ statum transire non potest: verbi gratia, si deficiant sufficiens victus, vel vestitus: ut cibus & potus, vestes, lectus, domus, vel cella, libri pro officio divini; vel pro studio literarum, ut Prædicatoribus, Confessoribus, aut Scholasticis in Collegiis studentibus: & denique alia huiusmodi requisita ad cuiusque officij munus debitè exercendum. Quæ omnia providere tenetur Prælati secundum

nostrum vivendi modum, & statum paupertatis, quem professi sumus, ita ut verè adimpleatur Concilij Tridentini sessionis 25. Cap. 2. decretum, nempe, quod ita rerum usus Prælati permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quem professi sunt, conveniat; nihilque superflui in ea sit, nihilque, quod sit eis necessarium, denegetur. Hæc enim sunt, & aliae necessitates, quas Prælati in rerum distributione attendere, & providere debent. De quo, sive de dispensatore (quod in proposito idem est) Basilii in regulis superior. interrogatio 19. scribens ait: *Communis scopus dispensatoris sit, necessitatis impletio.*

Præterea advertant Prælati, nomine necessitatis hic non intelligi necessitatem, quam dialectici simpliciter appellant: qua ratione aliquid dicitur necessarium, sine quo res nullo modo consistere potest: sed necessitas sumitur pro necessitate decentiæ, aut congruentiæ, secundum nostrum statum paupertatis; ita, ut illa sit centenda necessitas, quam, consideratis nostri Ordinis circumstantiis, indecens vel inconveniens esset, non sublevare. Quare mensura & regula in distributione à Prælato faciendâ, est necessitas decentiæ nostri status, quam optimè necessitatem dicit, docuit Divus Thomas Secunda secunda quæst. 141. & cum eo ibi Cajetanus. Unde hic nomine necessitatis non solum extrema necessitas, & illa, quæ gravis est; verum & ea, quæ secundum decentiam status intelligitur.

Ex quo fit, in prædictis casibus necessitatis, & non in alijs debere fieri huiusmodi inaequalem distributionem. Quare neque in minoribus aut parvis necessitatibus ita arctè obligantur. Unde optimè Hugo de Sancto Victore in Regula B. Augustini Cap. 4. admonet, regulam hanc de distribuendis bonis communibus, inspectis necessitatibus & ætatibus, non sic esse interpretandam, ut abundanter omnia distribuantur, quasi omnimoda indigentia sit è monasterio propulsanda. Quamvis enim Ab. quarto scriptum sit, *Nec quisquam egeret inter illos*: tamen etiam de ipsis Apostolis legitur, quod DEO serviebant in fame & siti, in frigore, & nuditate: in huiusmodi enim negotijs valetudinem naturæ, non carnis attendere oportet. Quare subditi rebus necessarijs contenti esse debent, & patienter ferre, si aliquando hæc eis deficiant, neque in Religione abundantias, aut delicias querere. Bernardus: *Magna sane abusus est, ut in loco paupertatis, ubi divites penuriam incurrunt, pauperes superfluitatem quarant: in loco afflictionis, ubi delicati morificantur, homines rusticani res delicatas affectent.* De hac vitæ parsimonia à subditis servanda, plura in Tractatu paupertatis 4. par. Cap. ult. tradidimus. Quibus addo in eodem Cajetani doctrinam 2. 2. quæst. 181. art. 7. qui ibi omnino videndus erit, ubi conqueritur de sumptibus Religiosorum, ob quorum nimietatem perfectionem Religionum destructam esse affirmat.

Sed hic statim dubium occurrat, an, quando necessitas est occulta, neque à Prælato cerni potest, subdito eam propalanti teneatur Prælati fidem adhibere? Divus Augustinus Cap. 17. sua Reg. ait: *Si latens est dolor in corpore famulo DEI dicenti, quid sibi doleat, sine dubitatione credatur.* Umbertus verò in Commentarijs ad illud Cap. in hæc Divi Augustini verba ita scripsit: *Signa servorum Dei hæc sunt, servire DEO die ac nocte voluntarie, humiliter, & devotè: obedire Prælato: querere bonum commune, & non privatim: edificare proximum verbo, & exemplo.*

Duplex necessitas, & qualis hoc loco intelligatur?

Doctrina impenitentie advertenda. Ad. 4.

Cajetani doctrina in 2. 2. quæst. 181. art. 7.

Signa servi Dei.

Benedi-
Regulas,
Dilecti
Patrum
um ante
bitantia
tractati
u.
Boni
conco-
ta effin-
nalicum
eis ac-
pica
st inco-
lunt
cedere
nem à ro-
tatione
li enim
offido-
tr rectè

io à

ca-
zela. Con-
e hoc loci.
tum Con-
venire men-
ur, & nos-
ondr. Franci-
stia in hæc
aliter Regula
lenti- vetu-
lenti pag. 21.
ocis & Ang-
sua & An-
no. 22. An-
am romi-
er. Spiritus
in. in
io. mm. 17.
ti: & 169.
D.
ui-
up
et,
m
p-
it.
io
d
d
Que
a quali-
tas in di-
stribu-
tion
atten-
denda.

LESU

Spirit.

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

Tali, inquit, famulo DEI, quid sibi doleat, absque ulla dubitatione credendum est. Hæc Umberto, Mihi verò in hac parte potius videtur, ut nimia credulitate Prælati excedat, quàm ut ob hujus defectum à debita charitate, & justitia deficiat. Nam si in priori erret, fortè contra prudentiam, & materialiter tantùm peccabit; in secundo verò majori exponitur periculo, tum, quia facit contra potissimam Charitatis & Justitiæ præcepta; tum, quia subditum multis periculis, tam corporalibus, quàm spiritualibus exponit. Aliquando tamen proderit, Prælatum leviter non credere, & cautiorem esse circa suas oves cognoscendas: hoc enim maximè ad ferendum judicium in hac rejuvabit.

DVBIVM V.

De infirmorum necessitatibus, ac de eorum cura à Prælati sollicitè procuranda.

Necessitatis nomine potissimùm in Regula nostra ægrotantes ac debilitates Religiosorum intelligitur. Quare oportet Prælatos maximè intentos esse in infirmorum necessitatibus: providendis, ac curam de eorum valetudine ac solatio diligentem adhibere. Hanc maximè Religionum Patriarchæ & Institutores in suis Regulis commendaverunt. In primis Divus Basilus in *questione fusio, interrogazione 55.* querit, an sit juxta scopum pietatis uti medicina? Respondet, Quod quemadmodum singule artes in auxilium nobis, ob debilitatem, à DEO donatæ sunt, veluti agricultura, cum non sufficerent ea, quæ sponte ex terra nascuntur: sic etiam medicina data est in auxilium nostri corporis. Ubi Divus Basilus de medicinæ utilitate plura prosequitur. Ita tamen ibi tradit Monachos debere curari, ut superflua non querant: & præterea sit Medicinæ arte utendum, ut non in ipsa omnem causam sanitatis & morborum ponamus, sed ad gloriam DEI & formam medelæ animarum, usum rerum ab ipsa sumamus. Alia deinde lectione digna circa Medicinæ usum docet ibi Divus Basilus. Idem quoque in *regulæ brevior. interrogazione 155.* ait: Qui præfectus est, necessariò singulos languentes cognoscere debet, & convenienter curare.

Benedictus, (cujus Regulam discretione conspicuam Sanctus Gregorius appellat,) de infirmis fratribus *Cap. 36.* sic scriptum reliquit: *infirmorum cura ante omnia & super omnia adhibenda est: sicut re vera Christo, ita eis serviat. Quia ipse dixit: infirmus sui, & visitasti me &c.* Et infra: *Ergo cura maxima sit Abbati, ne aliquam negligentiam patiantur, quibus fratribus infirmis sit cella per se deputata, & servitor imens DEUM, & diligens, ac sollicitus.* Neque his contentus, infra idem Benedictus iterum repetit: *Curam autem maximam habeat Abbas, ne à cellarijs aut servitoribus negligantur infirmi: quia ad ipsum respicit, quidquid à discipulo delinquitur.* Divus Augustinus in *Capite 4. sua Regule* multa circa infirmorum curam sanctè & piè decernit. D. Hieronymus in *Epist. ad Eustoch. de custodia virginis*, in et alia, quæ de monachis sui temporis laudat, hoc circa infirmorum curam refert. *Si quis (inquit) capere agrotare, transfertur ad exediam laxior-*

rem. & tanto servus ministerio consuevit, ut nec delectas urbium, nec matris querat affectum. Et denique Franciscus in sua Regula *Cap. 6.* Si quis (ait) in infirmitatem ceciderit, alij fratres debent ei servire sicut vellent sibi serviri.

Placuit etiam prædictis adungere Divi Bonaventuræ, circa ægrotorum curam, quædam præclara documenta, à Prælati præ oculis habenda. Is enim *Tomo secundo in lib. de sex alij Seraphin Cap. 4.* hæc tradidit.

Infirmitas corporis triplex est. Primi sunt infirmi decumbentes in lectulis, vel acris vel alijs infirmis laborantes. Alij sunt infirmi per domicilium, vel etiam per terram quandoque deambulantes, & tamen sæpe gravibus doloribus afflicti, ut calculosi, infistulati, pondere ossi, & similes. Tertij determinatam infirmitatem non habentes, sed tamen corpore debile, & viribus exhausti, vel senes, & laboribus confecti, ut naturali infirmitate depressi, sed quandoque accidentali labore ad tempus aritri. His est triplici pietate subveniendum. Scilicet, remedijs medicinalibus, si congruè potest fieri. Item, relaxatione rigoris in victu, vestitu, vigilijs, & hujusmodi. Item, exemptione laboris in officijs, servitijs, discursibus & hujusmodi, prout cujusque necessitas exquirat.

Itaque primis de primo, secundis de secundo, tertijs de tertio, juxta singulorum indigentiam specialiter succurrat. Omnis humanitas est infirmis, & debilibus exhibenda, quæ flagellati sunt à Domino. Si super hoc ab hominibus tribulantur, ipsa eorum materia clamat ad Patrem misericordiarum, contra illos, qui eos tribulant conquerendo, dicente David: *Quoniam quem tu percussisti, persequuti sunt: & super dolorem vulnerum meorum addiderunt.* Infirmitas enim, qui afflicti sunt, subvenire non valet, eo ipso amplius tribulatur, quia ab his, quibus deberet, non solatur, non à labore relevatur, non subvenitur indigenti, nec habet sibi compatiemem, juxta illud Propheticum: *In conspectu tuo sunt omnes, qui tribulant me: improprium expectavit cor meum, & miseriam. Et infirmi qui simul contristarentur, & non sunt: & qui consolaretur, & non inveni. Et dederunt in escam meam sibi exortationis, & in suis me oportaverunt me aceto objurgationis.* Fiant ergo eis, quæ sequuntur &c.

Et infra: Bonus autem Prælati agnoscit se fratrum suorum partem, non Dominum, & exhibet se eis medicum, non tyrannum, nec reputat eos, ut jumenta sua vel servos emptionis, sed ut filios hereditatis supernæ confortes: & sicut eis sicut vellet sibi fieri, si similiter indigeret. Sed fortes & sani non sentiunt quod lenis æger: ideo nesciunt eis compati, scient autem postea, cum dolent.

Quòd si objiciant, quia sæpe fingunt se quidam debiliores, quàm sunt; nunquid propter hoc omnes sunt hypocritæ judicandi, cum è contrario pro paucis justis, ut habetur in *Genesi 18.* multis malis Dominus voluerit pepercisse?

Triplici autem ratione magis indigent infirmi subsidio pietatis, quàm sani, & robusti. Primum propter sustentationem vitæ: quia seiplos non valent procurare. Si tunc etiam ab alijs non procurantur, coguntur deficere, non possunt subsistere, juxta illud 2. *Reg. 1.* *Ne penitus pereat, qui absque est.*

Secun-

Vid. loco supra citato. Franciscus, à S. Elia pag. 220.

medicinis quantum attendendum?

Infirmorum cura impenitentia à SS. Patribus & Religionibus Fundatoribus commendata. Legend. Constitut. Congregat.

TITULUS
OPERA

Secundò propter restaurationem sanitatis, & virium, quas in infirmitate perdidit. Cùm enim sanus & fortis solum indigeat sustentamento, ut quod habet conseruet, æger & debilis indiget duplici refectioe, ne pereat, & perdat quod adhuc habet, & reparat quod amisit, dicitur Dominus Luc. 19. *Ab eo, qui non habet, etiam quod videtur habere auferetur.*

Tertiò, propter consolationis relevamentum, quia cum sic multipliciter affligantur, solatium est eis, cùm vident alios sibi compati, & ad reparationis suæ stadium fideliter cooperari, & dicunt cum Saul 1. Reg. 23. *Benedicti vos à Domino, quia doluisti vicem meam.* Sed dicunt aliqui: illis debilibus dignè subvenitur, de quibus est spes convalescentiæ: in illis vero, de quibus non præsumitur quòd aliquando convalescant, inutiliter consumuntur expensæ. Hoc rectè diceretur, si non propter meritum charitatis, sed propter retributionem humanæ utilitatis deberet infirmis misericordia exhiberi. Qui autem propter hoc infirmo subvenit, ut cùm sanus fuerit, benefactum illud servando retribuatur, merito charitatis se privat. Ubi enim major miseria, ibi clarior misericordia apparet, & purior charitas. Expediit ergo, Prælatum quandoque experiri infirmitates ceterorum, ut dicat compati, juxta illud Hebr. 4. *Non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris.* Hæc optime Divus Bonaventura.

Nec sancta Pontificum decreta hujus laudabilis circa infirmos ministerij obliviscuntur. Innocentius enim III. in ca. *cùm ad monasterium*, de statu monachorum, sic statuit: *Porro debiles, & infirmi, qui minutione indigent, vel aliqua medicina, non seorsum in camera, sed omnes in infirmatorio, quæ sibi necessaria fuerint tam in carnibus, quam in alijs, recipiant competenter.* Hoc est igitur, quod nostra Regula illis verbis, *infectis necessitatibus*, præcipit. Latius verò & expressius nostris Constitucionibus hæc infirmorum cura commendatur, ut patet ex parte prima Cap. 18. præcipuè, §. 2.

Et ratione etiam hæc constat: quia jure ipso, & quasi ex natura rei spectat ad Prælatos præfata provisio de necessarijs, præcipuè ubi major est indigentia, qualis est in infirmitatibus: quia subditi renuntiantur curæ propriæ tam quoad animam quam quoad corpus, & potestati Prælatorum omnino se tradiderunt. Et sic non aliter, quam Patres filiorum, subditorum tenentur curati gerere. Unde ut optime Turreci emata in d. Cap. 36. Regulae Benedicti loquitur: *Si monachus reliquit sua ex quibus necessaria parare possit; reliquit suos, qui ei in infirmitatibus libenter ministrarent; reliquit etiam semetipsum propter Christum, nolens sui curam habere: magna erit impietas Prælatorum, si subditorum indigentis non plenè subveniant.* Hæc ille. Neque in procuranda infirmorum salute, ceterisque ad eorum solatium necessarijs unquam admittenda est Prælatorum excusatio, dum paupertatis titulo negligentis his subvenire solent. Nam potius (ut Beata mater Teresa à JESU dicere solebat) *sanus necessarius, quam infirmus in monasterio indulgentia sive delicta deficere debent.*

Illud tamen etiam ipsos ægotantes admonere vellem, minimè oportere, nec superflua in Monasterio querere, nec de obsequio sibi impensio murmurare: sed se infirmos pauperes esse læpemente recolere. Unde Benedictus ubi supra: *ipsi infirmi considerent, in honorem DEI sibi serviri, & non*

superflua se sua contristent fratres suos, servientes sibi. Hæc Benedictus. Quare si aliquando infirmi obsonium aliquod, vel medicinam appetant, indicare illud debent Prælato, vel eorum curam gerenti: & si obtineant (ut par est) gratias agant: sin minus, patientes sint, & ob DEI amorem eo libenter careant. Nam, ut inquit Basilus interrog. 1 §. 5. *Si infirmus retribuendæ à DEO mercedis gratia laborem suffert, non inde solatium, ac mitigationem requirere debet: sed ad retributionem mercedis à Domino se ipsum componere, sciens, quòd consolatione pro angustia à benigno DEO dignus fiet.* Et in proposito notanda sunt H. gonis verba in Regul. D. Francisci Cap. 6. ibidem à Corduba relata quæst. 19. *Infirmitas autem (inquit) si pauper est voluntarius, penset non quæ divites, sed quæ pauperes infirmos decet. Nam pauperis est, modicis esse contentum, & in necessarijs sepe deficere, defectumque æquanimiter tolerare. Grandis autem est, grandia querere, & nullum in votu æquanimiter ferre defectum.* Hæc ille. Neque enim Prælati, ut ibidem ait Corduba, more reddituorum possunt communiter laudibus sine ullo defectu providere.

Quare cavendum maxime est Religiosis, etiam infirmis, extraneo dinaria condimenta, aut pretiosa, aut non multum necessaria querere, ut optime Bernardus in Epistola 321. ad fratres de Sancto Anastasio consiliat. *Compatior (inquit) utique, & multum ego compatior infirmitati corporum, sed timenda multo magis ampliusque cavenda infirmitas animarum. Properea minimè competis Religionis vestrae, medicinas querere corporales. Nam de viribus quidem herbis, & quæ pauperes decant, interdum aliquid sumere, tolerabile est, & hoc aliquando seles fieri: at vero species emere, querere medicos, accipere potiones, Religiosis indecens est: maximeque Ordinis nostri neque honestati congruit, neque puritati. Hæc omnia gentes inquirunt. Hæcque Divus Bernardus. Et tunc, (ne tam rigidam sententiam cum Bernardo proferamus) non hic D. Bernardus de gravibus infirmitatibus loqui credendus est, sed de quibusdam inveteratis, & contuentis morbis, quibus non alio remedio, quam patientia, medari potest, de quibus Divus Basilus loquitur dicta Interrog. 55. in Reg. suis disputat.*

Denique (ut omnia concludam) infirmis pro præ oculis hæc quinque habenda erunt. *Primum*, nuntur ne superflua querant. *Secundum*, quòd necessaria quinque ita postulent, ut si eis denegentur, patienter si esse puncta infirmis Ænt. *Tertium*, ut sibi persuadeant, non omnes infirmos Religiosis medicis auxilijs posse sanari: nam, (ut rectè Basilus d. interrogacione 55.) Sæpe flagella peccatorum sunt ægrotiones ad conversionem inducunt. *Quem enim* (inquit Apostolus ad Hebr. 12.) *diligit Dominus, castigat.* Et ideo inter vos multi debiles & infirmi, ut ipse prima Corinth. 11. testatur. Tales igitur oportet quiete, & e demittere studia medica, & sustinere quæ inducuntur, ubi nostra ipsorum delicta cognoverimus, juxta eum, qui dixit Machæ 7. *Iram Domini susseram, quia ipse peccavi.* Hæc D. Basilus, ubi latè docet, multas esse infirmitates, quæ non ex malitia victus, aut ex alijs principijs naturalibus proveniunt, sed eas D E U S nobis propter nostra peccata vult infligere: in quibus medicinam querere superfluum est. *Quartum*, quòd

Quid ægris summo-
pere ca-
vendum.

Spirit.

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

XVI

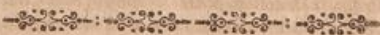
XVII

quod etiam si aliqua levis agilitas (maximè inferius) aliquod medicinarum remedium admittant: non tamen debent omnes, nec possunt curari, cum possibile non sit, in tanta vitæ nuditate ac arctitudine, aliquo corporis incommodo vel dolore non affici.

Quare si quis omnes eradicare velit, certè illi eveniet quod de Hydræ capitibus fabulantur Poëtæ, quod amputato uno, plura renascuntur. Est enim hoc nostræ vitæ genus omnino medicinarum regulis contrarium. Et sic de illis in nostro Ordine non est multum curandum, maximè si infirmitas gravis non sit, aut talis conditionis, quod à proprio munere exercendo Religiosos omnino impediat. Quare rectè D. Ambrosius in Psalm. 20. *Contraria (ait) divina conditioni præcepta medicina sunt.* Ita qui se medicinis dederit, seipsum sibi abnegat. Videnda sunt, quæ supra capitul. 4. de refectioe ex Bernardo *Serm. 30. in Cantu.* tradidimus. Ubi quantum distet inter Christi, & Hippocratis præcepta & inter utriusque discipulos, aptè docet ut solet.

Quintum & ultimum desumitur ex Divi Augustini Regula *Capite 2.* Ut cum infirmi suas vires pristinas reparaverint, ad feliciorum consuetudinem suam redeant: quæ famulos DEI tantò amplius decet, quanto minus indigent. Neque ibi eos teneat voluptas jam vegetatos, quos necessitas levaret infirmos, illos æstimet ditiores, qui in sustinenda paupertate fuerint fortiores. Et hæc de inspiciendis ætatibus, & necessitatibus singulorum dicta sunt.

IN TEXTV

ibidem.

*Asinos autem sive Mulos, prout vestra
exposulaverit necessitas, vobis
habere liceat.*

Circa hæc verba, aliqua in initio hujus capitis adnotavimus; ubi rationem reddebamus, quid his *Innocentius Quartus* voluerit significare. Diximus enim, hanc esse veluti exceptionem paupertatis, quæ in communi nobis in hoc capitulo Regula præscribit. Et quamvis per hanc omnium possessionem, reddituum, ac aliorum bonorum dominium interdicitur, & nihil horum Religiosis similem profitentibus paupertatem habere liceat; concessit tamen *Innocentius Quartus*, ut saltem asinos sive mulos, & aliqua alia animalia sive volatilia nobis liberum esset possidere. Et in primis asinos sive mulos habere permisit: quia cum Patres nostri, Eremi loca sæpe ab urbibus remota inhabitarent, ad eorum victum, & reliqua Monasterij emolumenta, necessum erat his animalibus uti. Addit præterea: *Aliquos animalium sive volatiliam ad vestram nutrimentum.* Nam cum nobis elus carni in hac Regula sit prohibitus, & ex alia parte pisces non ubique facile parentur, rectè cautum ab *Innocentio* videtur, ut Eremitarum aliqua

animalia haberent, ex quorum fructibus (quod sunt, lac, caseus, & ova) alerentur.

Præterea considerandum est, Regulam non solum volatilia, sed etiam aliqua alia animalia concedere: quod de quadrupedum etiam genere (quales sunt oves, & capra) intelligi debet. Ex quo elicere possumus, attento Regulae rigore ac puritate, non licere in Ordine, arietum, aut cuniculorum, sive quorumcumque aliorum animalium greges possidere, nisi tantum ea, quæ ad nutrimentum Religiosorum, medijs laeticinijs, aut ovibus juvare possint.

Sed dicet: Etiam ad infirmorum nutrimentum prædicta animalia conducunt: igitur etiam erunt à Regula permilla. Respondeo, quod etiam aliqua ex animalibus prædictis utilia & necessaria sint ad infirmorum agilitates, in quibus carnis vesci licet, curandas; tamen adhuc mentem Regulae non videtur esse, de hoc infirmorum nutrimento agere: quævis in hoc non multum temperose insistentium sit. Neque enim existimo, omnino à Regula alienum, in eremi domibus (sine sine scandalo fieri posset) aliqua prædictorum animalia ad subveniendum infirmorum necessitatibus habere. Nec tamen credat aliquis, ex hoc licitum esse, greges arietum à fratribus possideri: hoc enim valde nostræ paupertatis dissonum, & omnino contrarium censeo, nisi fiat cum magna cautione & limitatione, ut esset, quatuor vel sex arietes pro dictis necessitatibus remitte. Denique circa hanc capituli partem restat, ut de paupertate in communi aliqua differamus.

D VBIVM VI

An nostra Religio habeat paupertatem in communi, & una sit ex Mendicantibus?

EX his, quæ in initio hujus Capitis præfati sumus, satis superque constat, tum ex his verbis, *Asinos sive mulos &c.* tum ex varijs Pontificum declarationibus ibi adductis, nostram Religionem ex vi suæ Regulae paupertatem in communi profiteri, ac ex consequenti, quod una sit ex Mendicantibus, non quomodolibet ex constitutionibus aut alijs privilegijs, ut alij Ordines sibi hunc titulum vendicant: sed ex proprio jure & Regula, quia illi proprietates omnes, rerumque usus in communi interdicitur. Sunt autem ex approbatis in Ecclesia DEI Religionibus duæ Regulae tantum, quæ hanc mendicantem, & paupertatem præcipiant; nostra scilicet & beati Francisci Regula: quamvis nostra prima fuerit ex his Regulis, quas ego viderim, quæ in Ecclesia hunc altissimum paupertatis modum introduxit, & suis professoribus observandum tradidit. Nam cum ea prima fuerit inter mendicantes, ut in præfationibus probatum reliquimus, constat etiam, ab ea in primis hanc arctissimam paupertatem dimanasse.

Quod verò Religio nostra ex Regula suam mendicantem accipiat, præter ea, quæ in initio hujus Cap. asserabamus, docet inter Canonistas *Abbas Lappus alleg. 4. §.* Et quamvis ibi aliquantulum hæc

hæster, tandem inclinatur, Carmelitas esse Mendicantes ex Regula, quod colligit ex illis verbis Regula: *Et cum oporteat vos frequentius mendicare itinerantes.* Et licet ipse amplius non probet, non inceptè id ex prædictis verbis colligi demonstrabo, quia si illud verbum (*oportet*) vim habeat præceptivam, ut constat ex *Clementina Exivit de verborum significatione*, sive tantum concedentiam, sive honestatem importet; magnam vim illa verba ad confirmandam Lappi sententiam habent. Nam si præceptiva sint, (quod verius & probabilius apparet) aperte sequitur inentium. Si enim Regula præcipit, ut adhuc itinerantes mendicemus, quanto magis etiam in alijs temporibus idem vellet observari? Si verò verbum (*oportet*) honestatem aut decentiam tantum denotet, non minus urget argumentum: quia tunc illis verbis supponitur professio arctissimæ paupertatis. Nam faciunt hunc sensum: Cum vos pauperes tam in particulari, quam in communi sitis, decet vos ut pauperes mendicare. Si enim Regula redditus ac possessiones permittit, quorum præcipere deberet, ut itinerantes mendicarem? Quod non ob aliam rationem factum existimo, nisi quia, cum Monasteria redditus habere non permittantur, ex quibus Religiosis itinerantibus providere possent, cautum à Regula fuit, ut illi iter facerent mendicantes.

Cap. univ. de Relig. domib. in 6. Præterea ex jure communi constat, Carmelitas esse Mendicantes. Colligitur enim ex *Cap. Unico de Religiosis domibus in sexto*, estque hoc ita communiter receptum, ut non sit necessarium amplius in eo immorari.

Difficultas verò restat, an supposito decreto Concilij Tridentini *Sessione 25. Cap. 3.* quo caveatur, ut omnes Religiones Mendicantes, exceptis Capucinorum & Observantia beati Francisci, possint libere & licite redditus, sive alia bona immobilia possidere: hæc decisio locum habeat in paupertate, quam nos ex Regula profitemur.

Conc. Trid. Estque urgens argumentum pro parte negativa: quia ibi Concilium tantum id permittit illis Religionibus, quibus ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum: at in nostra Religione non ex privilegio aut ex Constitutionibus ortum mendicitas habuit, sed potius ex ipsa Regula, ut *suprà* demonstravimus. Secundò: Quia neque Ordo Discalceatorum Carmelitarum, neque Regula primitiva tempore Concilij erat in usu. Quare Concilium nullam de ea potuit habere notionem, ac proinde decisio tantum extendenda est ad eas Religiones, quæ tunc temporis florebant. Et confirmatur: Quia sicut excepit Concilium Ordinem B. Francisci, quia hic Mendicantis jus ex Regula accepit, etiam nostrum ob eandem causam exciperet: ergo adhuc stante decreto Concilij Tridentini, bona immobilia in Ordine possideri non possunt.

Pro contraria parte etiam urgere videretur, quod Concilium ibi de omnibus Mendicantibus loquitur, sive ex Regula, sive ex Constitutionibus mendicitatem servant: aliàs si tantum loqueretur de illis Religionibus, quibus hoc per suas Constitutiones erat prohibitum, frustra concilium exci-

peret Fratres Ordinis Minorum, quibus non ratione Constitutionum, sed ex sua Regula hoc competebar.

Adhuc tamen prioris sententiæ fundamenta probabiliora videntur. Nam certè Concilium illis verbis, Etiam quibus aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, expressè significat, suam facultatem ad summum extendi ad illas Religiones, quibus hoc competit ex Constitutionibus, aut ex privilegio Apostolico. Quare cum Concilium tantum Constitutionum, vel Privilegij, & non Regula mentionem fecerit, aperte videtur colligi, non loqui ibi de Mendicantibus ex vi Regula. Et ad rationem in contrarium responderetur, verba Concilii alium habere sensum, quam argumentum proponit: nam Concilium ait: Concedit Sancta Synodus omnibus Monasterijs & domibus, tam virorum, quam mulierum etiam Mendicantium, exceptis Fratrum S. Francisci. Ecce, quomodo Concilium, volens comprehendere omnes Religiones etiam mendicantes, excepit B. Francisci domus, quia mentionem fecerat Mendicantium: postea verò ad majorem claritatem addit etiam, illis Religionibus, quibus ex Constitutionibus proprijs, aut ex Privilegio Apostolico hoc erat prohibitum: non verò loquitur hic de illis, quibus ex Regula non erat concessum. Et sic Religionem B. Francisci ideo excepit, quia de Mendicantibus absolute pronuntiaverat. Quare in hoc casu non auderem affirmare, hoc decretum Concilij nobis præbuisse facultatem habendi immobilia bona. Et hanc nostram sententiam quidam doctissimus Primariæ Canonum doct. Vallisoleti, dom Concilium Tridentinum circa *Cap. 3.* exponeret, affirmavit: Tridentinum (scilicet) ibi non agere de illis Religionibus, quibus ex Regula bona immobilia non sunt permittenda. Ex quo colligitur, non esse facultatem in Ordine, nisi consulto s. mmo Pontifice, statutum, quo facultas præbeatur ad habendos redditus, vel alia immobilia bona, condendi.

Præterea, quia *Gregor. XIII.* in Bulla separationis, & alij Summi Pontifices Ordini potestatem concesserunt, leges & statuta faciendi, dummodo Regula primitiva non sint contraria. Tum tertio, quia jam Religio renunciavit proprijs Constitutionibus huic concilij favori. Quare, cum Regula decernat, nihil nos neque in communi neque in particulari possidere posse; sequitur, quod Constitutio ulla ei non possit derogare, Nec valet, si aliquis respondeat, non fuisse animum Pontificis, per hanc & similes Bullas Concilio Tridentino derogare: quia Summus Pontifex minimè dictis Bullis derogat per Tridentini decretum. Nam Tridentinum non præcipit, ut habeantur bona immobilia, sed concedit habendi ea liberam licentiam. Unde, quod Summus Pontifex velit, nos ea licentia non uti, non est hoc Concilio derogare: sicut non derogat Concilio Capitulum generale, cum præcipit, ut nihil commune habeatur.